

שאלה: אני רואה דבר תמוה. בעידן המודרני צוות בעיות שונות, שאלות הלכתיות שלא ידעו עליהן דורות ראשונים. והרבנים בדורנו פוסקים הלכה, זה כך ואחר אחרת. מי אומר שיש לדבריהם סמכות המחייבת אותי, כמו תורה ממש? אם זה דעתו של רב מסויים, כלום אני צריך לציית לו? שאלה שלי מוסבת גם על ספרי הפוסקים במאות השנים האחרונות.

תשובה: הקב"ה צפה מראש שיהיו דורות שלא היה לנו מוסד הסנהדרין. כי כשהיה קיים הסנהדרין לא היתה שום שאלה תלויה באויר, אלא החליטו הכל ברוב קולות (רמב"ם, הל' ממרים, פרק א). אבל גם בגלותנו מארצנו, נקבע לנו:

"וּבַאֲתָ אֶל הַפְּהִינִים הַלְוִיִּם וְאֶל הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה בַיָּמִים הֵהֶם וְדָרְשֶׁת וְהִגִּידוּ לְךָ אֶת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט" (דברים יז, ט) כותב "ספר החינוך" (מצוה תצ"ו) שזה נאמר על כל דור ודור. וכן כתב רבנו נסים (הוא המפרש על הרי"ף) ב"דרשות הר"ן" (תחילת דרוש יב, מהד' הרב אריה פלדמן עמ' ריג).

תאמר, זו היא רק עצה פראקטית. אבל מי אומר שכך הם הגיעו אל המסקנא הנכונה מה הקב"ה באמת רוצה מאתנו? על זה נענה בדברי הרב צדוק הכהן (ספר פרי צדיק, חנוכה - אות ד): "הכל הוא מה שחדשו סופרים וחכמי ישראל, הוא רק שנדמה בעיני האדם שהוא הממציא והמחדש האור ההוא, אבל באמת הוא מצד השם יתברך שמאיר בלבו האור ההוא. וכמו שאמרו (עירובין יג ע"ב) 'אלו ואלו דברי אלוהים חיים' (ובחגיגה ג ע"ב) כולם ניתנו, מפי אדון כל המעשים".

וכן כתב הרב אברהם קוק (שמונה קבצים, קובץ א' פסקא רצו).

"מה שיש בתכונת ישראל לחולל וליצור, זהו תורה שבעל פה. ביחוד היא תורה שלמה לפי אותה המדה שהיא סופגת מרוח של תורה שבכתב. היא מקבלת את אורה ממקור התורה, מפני שהתורה יצרה והטביעה את חותמה על נשמתן של ישראל. בלא השפעת התורה אין כח יצירה לישראל".

חזר הרב על כך ב"אורות התורה" (פרק א פסקא א) ש"רוח האומה, הקשורה כשלהבת בגחלת באור תורת אמת, היא גרמה באופייה המיוחד שתורה שבעל פה נוצרה בצורתה המיוחדת".

במלים אחרות, יש ניצוץ קודש בנשמותיהם של ישראל, וכאשר חכמיהם יראי-ה' רואים לנכון להוסיף תקנות או גזירות, או אפילו לצד שני להתיר ולהקל ממה שנאסר פעם (כמו תקיעת שופר בראש השנה שחל בשבת), זו רוח השם המעוררת את שכלם ודעתם. וגם היא תורה גמורה, ובסמכותם.

אמנם ודאי יש לחלק בין החידושים והפרשנות שנותנים להלכה אותם תלמידי חכמים המאמינים במקורה האלוהי של תורתנו, ואינם סותרים את תורתנו אלא מוצאים מקורות נאמנים בדברי חז"ל לפרשנותם; לבין דברי "חכמים בעיני עצמם" ריפורמים וקונסרביטיבים שמשנים את התורה לפי יצר הרע שבלבבם, כדי להתיר כל דבר, וכדי למצוא חן בעיני הבריות ולהחניף להם.

החכמים האמתיים דנים בכובד ראש, ומוצאים ראיות תורניים לדבריהם. וכמו שחכמי הדור מחליטים, כך רצון הבורא שנעשה. ראה דברי הריטב"א על עירובין יג ע"ב, שהקב"ה רוצה במה שהורו לנו צדיקי וגאוני הדור. מדובר באלו שהם מדקדקים במצוות, אלו שהם מציינים למוסר התורה, אלו שהם דבקים במחשבת הקב"ה.

התורה שלנו היא תורת חיים, והיא בנויה כך שחכמי הדור יכולים לתת פתרונות גם לבעיות המתחדשות. ודבריהם הם בדרגת דברי תורה ממש, ולדוגמא אסור להגות בדבריהם במקום מרחץ ובית הכסא.

מקור לכל זה כתב ספר "שני לוחות הברית" (של"ה) על ליל שבועות, תחילת הפרק "מעלות לומדיה". כתוב במקרא במתן תורה "קול גדול ולא יסף" (דברים ה, יט). "לא יסף" הוא "לא נגמר". עדיין הקול מהדהד. כי הקב"ה עדיין נותן התורה, שהיא לפי הבנתם של חכמי כל דור ודור. כמובן, אם הם מאמינים בשורש האלוהי של התורה, ואינם מהפוקרים המבטלים כל דבר שאינו נוהג להם.